

S

ugn. akt: I C 1095/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Dutkiewicz

Protokolant: stażysta Marzena Bożyk

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. K., R. K.**

przeciwko **(...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie

ustala nieistnienie stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) zawartej w dniu 13 grudnia 2007 r. pomiędzy powodami J. K. i R. K. a (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.;

zasądza od pozwanego na rzecz powodów 11 800 zł (jedenaście tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

SSO Agnieszka Dutkiewicz

IC 1095/21

Uzasadnienie wyroku z dnia 20 czerwca 2022 roku

Pozwem z dnia 22 lipca 2021 roku (data wpływu do Sądu – 27.08.2021 r.) powodowie J. K. i R. K. wnieśli o stwierdzenie nieważności umowy kredytu nr (...), zawartej w dniu 13 grudnia 2007 roku pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) Bank (...) z siedzibą w W.), a powodami. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania, według norm przepisanych (k. 5-21).

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że zawarli z pozwanym umowę kredytu hipotecznego na kwotę 173 326 CHF, jednak nie więcej niż 370 000 PLN, kwota została wypłacona w walucie polskiej. Wskazano, że kredytobiorca dokonywał spłat kredytu w złotych polskich, w wysokości stanowiącej równowartość należne i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży walut Banku według Tabeli z godz. 9:00, obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w umowie. Dalej powodowie wskazali, że przedmiotowa umowa kredytu została zawarta z powodami – konsumentami – jako typowa umowa adhezyjna – przystąpienia, a powodowie nie mogli jej negocjować, mogli ją jedynie podpisać lub nie.

Następnie powodowie wskazali, że w przedmiotowej umowie występują klauzule abuzywne. W ocenie powodów w umowie został wprowadzony mechanizm swobodnego ustalania przez pozwanego bank kursów walut. Taki mechanizm

orzecznictwo uznało za oczywiście sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy konsumentów, zaś klauzulę bez jednoznacznej treści i tym samym pozwalającą bankowi na pełną swobodę decyzyjną za niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ k.c. Powodowie abuzywności dopatrywali się w klauzuli zawartej w § 5 ust. 5 postanowień ogólnych umowy. Wskazano, że sformułowana treść tej klauzuli narusza dobre obyczaje i interes konsumenta, gdyż wzorzec nie precyzuje sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w Tabeli Kursów.

Poza tym w ocenie powodów przedmiotowa umowa nieważna jest na podstawie art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Wskazano, że w umowie nie zostało wskazane, w jaki sposób bank będzie ustalał wysokość raty kredytu, a wskazania zawarte w umowie nie pozwalają na jasne sprecyzowanie sposobu publikacji Tabeli Kursów. Podano, że w tej sytuacji kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej wartości kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota, tym bardziej, jak weźmie się pod uwagę, iż bank jednostronnie kształtuje wysokość kursu, według jakiego zostanie ustalona wysokość raty. Poza tym powodowie powołali się na nieważność umowy na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, wskazując, że bank dopuścił się zaniechania wprowadzającego w błąd poprzez zatajenie istotnej informacji dotyczącej produktu (rozumianego jako prawa i obowiązki wynikające z zawartej umowy kredytu) w zakresie ryzyka związanego z produktem.

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 grudnia 2021 r. (data wpływu do Sądu – 29.12.2021 r.) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (k. 72-92v.).

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował, aby powodom przysługiwał w niniejszej sprawie status konsumenta, bowiem kredyt został przeznaczony na inwestycję w nieruchomości: pawilon handlowo-usługowy zlokalizowany w B. przy ul. (...), w którym działalność gospodarczą w postaci zakładu fryzjerskiego prowadzi także powódka. W ocenie pozwanego zawarcie umowy kredytu pozostawało w bezpośrednim i wyłącznym związku z prowadzoną działalnością zarobkową, powodowie już we wniosku kredytowym oznaczyli cel kredytu jako inwestycyjny (nie wskazywano celu prywatnego, w tym mieszkaniowego).

Dalej w ocenie pozwanego umowa kredytu jest w całości ważna i wiąże strony. Dopuszczalność zawierania umów kredytu denominowanego do waluty została potwierdzona wprost w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, jak również przez ekspertów z dziedziny bankowości, finansów i rynku walutowego.

Nadto pozwany z ostrożności procesowej wskazał, że kwestionowane przez powodów klauzule umowne zostały indywidualnie uzgodnione. W szczególności klauzule dotyczące denominacji udzielonego kredytu i ustalania kursu kupna i sprzedaży waluty (...) nie zostały stronie powodowej narzucone przez bank, lecz ich zastosowanie w umowie kredytu łączącej pozwany bank ze stroną powodową jest wynikiem consensusu osiągniętego przez strony umowy, na co decydujący wpływ miał interes strony powodowej, w tym, by zaciągnąć kredyt na możliwie najkorzystniejszych warunkach.

Zdaniem pozwanego kwestionowane przez powodów klauzule umowne są sformułowane w sposób precyzyjny i jednoznaczny – przez co nie mogą stanowić niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.. Zgodnie z art. 111 ust. 1 Prawa bankowego bank publikuje tabele kursowe, zatem kurs (...) poddaje się weryfikacji. Poza tym pozwany wskazał, że kwestionowane przez powodów klauzule umowy kredytu, w szczególności postanowienia odnoszące się do denominacji udzielonego kredytu oraz zasad rozliczania spłat dokonywanych przez powodów, jak również pozostałe postanowienia umowy kredytu, nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych, w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a tym samym klauzule te, podobnie jak cała umowa wiążą powodów. W ocenie pozwanego umowa nie jest bezwzględnie nieważna, ani względnie nieważna i z uwagi na powyższe wszelkie roszczenia powodów są bezzasadne. Dalej pozwany omówił skutki ewentualne abuzywności postanowień umownych. Nadto pozwany zakwestionował istnienie interesu prawnego powodów w powództwie o ustalenie.

Na rozprawie w dniu 26 maja 2022 roku Sąd oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania (k. 143). Nadto na tejże rozprawie powodowie zostali pouczeni o skutkach ewentualnego uwzględnienia ich żądania ustalenia nieważności umowy, w szczególności pouczeni zostali, iż będzie się to wiązać z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń uzyskanych przez strony w związku z wykonaniem umowy oraz, że może się to wiązać z ewentualnymi roszczeniami pozwanego o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie przez powodów z udostępnionego im kapitału. Powodowie oświadczyli, że mają świadomość tych konsekwencji i podtrzymali w całości swoje żądania.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 13 grudnia 2007 roku powodowie J. K. oraz R. K. zawarli z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.) umowę kredytu nr (...). Umowa sporządzona została w dniu 11 grudnia 2007 r..

Zgodnie z § 1 i 2 umowy bank udzielił powodom kredytu w wysokości 173 326 CHF, jednak nie więcej niż 370 000 PLN, zaś celem kredytu było refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomości z przeznaczeniem na realizację inwestycji w postaci wykupu działki położonej w B. i budowy nieruchomości na tej działce. Nieruchomość w rozumieniu postanowień umowy to działka gruntu nr (...) o powierzchni 0,0115 ha, położona w B. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą nr (...), na dzień sporządzania umowy będąca w użytkowaniu wieczystym na rzecz powodów do dnia 26.03.2086 r., zabudowana budynkiem usługowo-handlowym o powierzchni 99 m² oraz lokalem mieszkalnym o powierzchni 120 m² stanowiącym odrębny przedmiot własności.

Zgodnie z § 12 umowy kredyt wraz z odsetkami miał być spłacany w złotych polskich w 240 równych ratach miesięcznych w wysokości określonej w Harmonogramie spłat, stanowiącym załącznik do umowy.

Zgodnie z § 10 i 11 kredyt udzielony został w zmiennej stopie procentowej, która w dniu sporządzania umowy wynosiła 4,56 % w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy (...) 6M określonej w „Postanowieniach ogólnych” umowy powiększonej o stałą w całym okresie kredytowania marżę 1,75 p.p..

Zabezpieczeniem kredytu było m.in. obciążające prawo do nieruchomości należącej do powodów posiadające najwyższe pierwszeństwo, zaś wobec siebie posiadające równe pierwszeństwo hipoteki: hipoteka zwykła w kwocie 173 326 CHF zabezpieczająca spłatę kapitału kredytu oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 86 663 CHF zabezpieczająca spłatę odsetek i innych należności banku wynikających z umowy.

Zgodnie z § 18 umowy integralną część umowy stanowiły (...) umowy. W myśl § 5 ust. 5 (...) kredytobiorca miał dokonywać spłat kredytu w złotych w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży banku według Tabeli z godz. 9:00 obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w umowie.

W dniu 20 stycznia 2017 roku strony zawarły aneks nr (...) do umowy w którym do (...) dodano § 5A określający zasady ustalania kursu walut kupna i kursu sprzedaży walut obcych.

Dowody: odpis KRS pozwanego - k. 24-50, umowa kredytu nr (...) z dnia 13.12.2007r. - k. 51-52, 100v.-102, Postanowienia Ogólne - k. 53-56, aneks nr (...) z dnia 20.01.2017r. - k. 57-59, 100-100v., oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji - k. 60, 102, oświadczenia powodów o zgodzie na przetwarzania informacji - k. 62, 63, 102v., 103, deklaracja do weksła własnego in blanco - k. 103v., weksel - k. 104, potwierdzenie przyjęcia wniosku z SR w Bydgoszczy - k. 104, wniosek o wpis w księdze wieczystej - k. 104v.-105, oświadczenie banku - hipoteka zwykła i kaucyjna - k. 105v., oświadczenie właściciela nieruchomości o ustanowieniu hipoteki - k. 105v., 106)

Powodowie szukali oferty kredytu na remont domu i spłatę długów, a w dalszej kolejności na zakup samochodu. Powodowie początkowo poszukiwali oferty kredytu w złotówkach, sprawdzali oferty w różnych bankach, ale nigdzie

nie mieli odpowiedniej zdolności kredytowej. Z uwagi na brak zdolności kredytowej na zaciągnięcie kredytu w złotych, powodowie podjęli decyzję o zawarciu umowy kredytu indeksowanej do waluty obcej (...). Powódka R. K. w chwili zawarcia umowy prowadziła działalność gospodarczą w zakresie fryzjerstwa, powód J. K. nie prowadził działalności gospodarczej, pracował na podstawie umowy o pracę jako stolarz. Salon fryzjerski powódki znajdował się w nieruchomości, która objęta była zabezpieczeniem hipotecznym kredytu. Powodowie umowę kredytu zawarli jako konsumenci. Przed zawarciem kredytu bank dokonywał wyceny nieruchomości powodów.

Umowa zawarta została przez strony z wykorzystaniem przedłożonego przez Bank wzorca umownego, bez możliwości negocjacji jej treści. Przedstawiciel Banku przedstawił ofertę kredytu w (...) jako korzystną. Zawarcie umowy miało miejsce w domu powodów, przed zawarciem miały miejsce 2-3 spotkania. Powodowie z umową zapoznali się bezpośrednio przed jej podpisaniem. Zapewniano powodów o stabilności waluty (...). Pozwany nie wskazał powodom historycznych kursów (...), jak i nie przedstawił symulacji ani prognoz co do kursów waluty (...) w przyszłości. Powodowie nie spodziewali się gwałtownego wzrostu kursu franka szwajcarskiego.

Powodowie polegali na zaufaniu do pracowników banku. Powodowie nie zostali w odpowiedni sposób poinformowani jak w pozwanym Banku był ustalany kurs wymiany waluty franka szwajcarskiego, a także na czym polega mechanizm indeksacji kredytu. W konsekwencji powodowie nie mogli określić całkowitego kosztu udzielonego im kredytu. Swoboda wyboru powodów ograniczała się jedynie do możliwości jej zawarcia bądź odmowy zawarcia na warunkach przedstawionych jednostronnie przez pozwanego Bank.

Dowody: wniosek kredytowy powodów - k. 96-97v, oświadczenie o kredytobiorcy w zakresie wyboru kredytu hipotecznego - k. 98, zaświadczenie o zmianie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej - k. 98v., decyzja o nadaniu numeru NIP - k. 99, zaświadczenie o numerze REGON - k. 99, oświadczenie kredytobiorców o wyjaśnieniu przez bank i rozumieniu ryzyka zmiany kursu walut - k. 103, ekspertyza i protokół inspekcji nieruchomości - k. 123-126, pozwolenie na użytkowanie - k. 127, zeznania powoda J. K. - k. 143v.-145, 00:07:07-00:48:15, zeznania powódki R. K. - k. 145, 00:48:15-00:54:29.

Kredyt został uruchomiony w dniu 21 grudnia 2007 roku poprzez wypłatę kwoty 369 392,37 PLN. Powodowie regularnie spłacali kredyt w złotych, nadal spłacają kredyt. Kredyt przeznaczony został na kapitalny remont nieruchomości powodów położonej w B. przy ul. (...), w części, w której znajduje się mieszkanie powodów. Remont nie obejmował salonu fryzjerskiego powódki i żadne koszty remonty nie były rozliczane w ramach działalności gospodarczej powódki. Nadto powodowie z udzielonego kredytu spłacili zadłużenie u kuzyna, nadto powód kupił później także samochód marki M. (...) klasy 320 dla prywatnych celów, który w przybliżeniu kosztował ok. 120.000 zł (powód kupił auto za walutę Euro).

Dowody: zgoda do obciążenia rachunku - k. 106, wniosek stron o wypłatę kredytu - k. 107, wydruki potwierdzające wypłatę środków - k. 107-108, harmonogram spłat wraz z informacją o zmianie wysokości rat i oprocentowania - k. 109-122, zeznania powoda J. K. - k. 143v.-145, 00:07:07-00:48:15, zeznania powódki R. K. - k. 145, 00:48:15-00:54:29.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dokumentów złożonych przez strony w toku postępowania, jak również na podstawie zeznań zeznania powodów.

Sąd uznał za wiarygodne oraz przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy dokumenty zebrane w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ponadto autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania powodów na okoliczności związane z zawarciem umowy. Powodowie przedstawili okoliczności, w których zaproponowano im zawarcie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...). Jako konsumenci, a zatem słabsza strona obrotu gospodarczego polegali na zaufaniu wobec banku, który zapewniał ich o korzystności wyboru kredytu waloryzowanego do waluty (...), jak również o stabilności kursu franka szwajcarskiego.

Nadto Sąd uznał za wiarygodne zeznania powodów w zakresie dotyczącym wykorzystania środków uzyskanych z kredytu. Zeznania powodów w tym zakresie są zbieżne i korespondują ze sobą.

Sąd nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego z dziedziny rachunkowości z uwagi na cofnięcie przez powodów wniosku o jego przeprowadzenie (k. 145v., 00:54:29-00:54:48).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie powodowie domagali się stwierdzenia nieważności umowy kredytu nr (...), zawartej w dniu 13 grudnia 2007 roku pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) Bank (...) z siedzibą w W.), a powodami.

W sprawie bezsporne było, że w dniu 13 grudnia 2007 roku powodowie J. K. oraz R. K. zawarli z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.) umowę kredytu nr (...). Umowa sporządzona została w dniu 11 grudnia 2007 r.. Zgodnie z § 1 i 2 umowy bank udzielił powodom kredyt w wysokości 173 326 CHF jednak nie więcej niż 370 000 PLN, zaś celem kredytu było refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomości z przeznaczeniem na realizację inwestycji w postaci wykupu działki położonej w B. i budowy nieruchomości na tej działce. Nieruchomość w rozumieniu postanowień umowy to działka gruntu nr (...) o powierzchni 0,0115 ha, położona w B. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prowadzi księgę wieczystą nr (...), na dzień sporządzania umowy będąca w użytkowaniu wieczystym na rzecz powodów do dnia 26.03.2086 r., zabudowana budynkiem usługowo-handlowym o powierzchni 99 m² oraz lokalem mieszkalnym o powierzchni 120 m² stanowiącym odrębny przedmiot własności. Zgodnie z § 12 umowy kredyt wraz z odsetkami miał być spłacany w złotych polskich w 240 równych ratach miesięcznych w wysokości określonej w Harmonogramie spłat, stanowiącym załącznik do umowy. Zgodnie z § 10 i 11 kredyt udzielony został w zmiennej stopie procentowej, która w dniu sporządzania umowy wynosiła 4,56 % w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy (...) 6M określonej w „Postanowieniach ogólnych” umowy powiększonej o stałą w całym okresie kredytowania marżę 1,75 p.p.. Zabezpieczeniem kredytu było m.in. obciążające prawo do nieruchomości należącej do powodów posiadające najwyższe pierwszeństwo, zaś wobec siebie posiadające równe pierwszeństwo hipoteki: hipoteka zwykła w kwocie 173 326 CHF zabezpieczająca spłatę kapitału kredytu oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 86 663 CHF zabezpieczająca spłatę odsetek i innych należności banku wynikających z umowy. Zgodnie z § 18 umowy integralną część umowy stanowiły (...) umowy. W myśl § 5 ust. 5 (...) kredytobiorca miał dokonywać spłat kredytu w złotych w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży banku według Tabeli z godz. 9:00 obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w umowie. W dniu 20 stycznia 2017 roku strony zawarły aneks nr (...) do umowy w którym do (...) dodano § 5A określający zasady ustalania kursu walut kupna i kursu sprzedaży walut obcych.

Sąd ustalił także, że umowa zawarta została przez strony z wykorzystaniem przedłożonego przez Bank wzorca umownego, bez możliwości negocjacji jej treści. Przedstawiciel Banku przedstawił ofertę kredytu w (...) jako korzystną. Zawarcie umowy miało miejsce w domu powodów, przed zawarciem miały miejsce 2-3 spotkania. Powodowie z umową zapoznali się bezpośrednio przed jej podpisaniem. Zapewniano powodów o stabilności waluty (...). Pozwany nie wskazał powodom historycznych kursów (...), jak i nie przedstawił symulacji ani prognoz co do waluty (...) w przyszłości. Powodowie nie spodziewali się gwałtownego wzrostu kursu franka. Powodowie polegali na zaufaniu do pracowników banku. Powodowie nie zostali w odpowiedni sposób poinformowani jak w pozwanym Banku był ustalany kurs wymiany waluty franka szwajcarskiego, a także na czym polega mechanizm indeksacji kredytu. W konsekwencji powodowie nie mogli określić całkowitego kosztu udzielonego im kredytu. Swoboda wyboru powodów ograniczała się jedynie do możliwości jej zawarcia bądź odmowy zawarcia na warunkach przedstawionych jednostronnie przez pozwanego Bank.

Pozwany nie dopełnił spoczywających na nim obowiązków informacyjnych względem powodów. W oczywisty sposób nie spełnia powyższych wymogów samo oświadczenie kredytobiorców o tym, że mają pełną świadomość ryzyka

związanego z kredytami zaciągniętymi w walucie wymienialnej oraz że ponoszą ryzyko zmiany kursów walutowych i zmiany stóp procentowych. Strona pozwana nie przedstawiła sądowi żadnego wartościowego materiału dowodowego, który wskazywałby na to, że przekazała powodom istotne informacje, które pozwalałyby im ocenić rzeczywisty poziom ryzyka związanego z kredytem indeksowanym do franka szwajcarskiego, w tym także oszacować rzeczywisty całkowity koszt tego kredytu. Bank nie udzielił informacji, które umożliwiłyby powodom rozeznanie co do tego, jak duże jest ryzyko wzrostu kursu (...) w relacji do PLN, uwzględniając przy tym wieloletni okres związania stron umową kredytu. Za wystarczające pouczenie w tym zakresie nie sposób także traktować informacji, że kurs franka szwajcarskiego jest stabilny i może wzrosnąć nieznacznie.

W pierwszej kolejności Sąd rozpoznał żądanie powodów sprowadzające się do ustalenia nieważności umowy z uwagi na zawarcie w jej treści postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., co miało dawać pozwanemu możliwość narzucenia sposobu ustalania wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń kredytobiorcy. Powołane przez powodów klauzule, tj. § 5 ust. 5 (...) umowy, w rzeczywistości mogą zostać uznane za niedozwolone. Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednocześnie zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

W ocenie Sądu nie ma znaczenia dla dokonywanej oceny to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego, bowiem nie są to okoliczności istotne na gruncie art. 385² k.c. oraz oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta. Zwrócić należy natomiast uwagę na fakt, że postanowienia umowy dawały przedsiębiorcy nieograniczoną swobodę w wyznaczaniu kursu waluty, a co za tym idzie również wysokości zobowiązań konsumenta.

Zaznaczyć należy, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych. Powodowie natomiast zawarli przedmiotową umowę jako osoby fizyczne na cele konsumpcyjne. Bez znaczenia pozostaje tutaj okoliczność, że powódka w trakcie zawierania umowy prowadziła działalność gospodarczą – salon fryzjerski. Jak ustalono, kredyt przeznaczony został na kapitalny remont nieruchomości powodów położonej w B. przy ul. (...) w części, w której znajduje się mieszkanie powodów. Remont nie obejmował salonu fryzjerskiego powódki i żadne koszty remontu nie były rozliczane w ramach działalności gospodarczej powódki. Nadto powodowie z udzielonego kredytu spłacili zadłużenie u kuzyna, nadto powód kupił później także samochód marki M. (...) klasy 320 dla prywatnych celów, który w przybliżeniu kosztował ok. 120.000 zł (powód kupił auto w walucie Euro). Wskazać należy, że cel kredytu nie był w jakikolwiek sposób związany z tą działalnością. Wobec tego w ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że powodowie w niniejszej sprawie posiadają status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Sąd rozważył, że abuzywność zapisów umowy powinno się badać na moment dokonywania czynności prawnej przez konsumenta z przedsiębiorcą. Z związku z powyższym, wprowadzenie tzw. ustawy antyspredowej z dnia 26 sierpnia 2011 r. nie miało znaczenia w niniejszej sprawie. Nie mogą być brane pod uwagę zmiany w ustawodawstwie wprowadzane po zawarciu umowy oraz sposób wykonywania umowy przez przedsiębiorcę, w szczególności zmiany w treści stosunku prawnego, który z powodu jego ukształtowania a priori jest nieważny od samego początku.

Dalej wskazać należy, że kwota podlegająca zwrotowi na rzecz banku nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Ponadto na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z

przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zatem kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu określonej kwoty środków pieniężnych, którą jest kwota kapitału mu udostępnionego i przez niego wykorzystanego. Bank nie może więc żądać zwrotu większej kwoty aniżeli ściśle określonej i oddanej do dyspozycji klienta. Natomiast Sąd zwrócił uwagę na fakt, że kwota, którą powodowie mieli zwrócić pozwanemu nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Jeżeli umowa zawiera jakiegokolwiek zapisy, które dopuszczają dowolną waloryzację, to jest ona niezgodna z przepisami art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 358¹ § 2 i 5 k.c., ponieważ rażąco narusza interesy konsumenta.

Nieprecyzyjne i dowolne odwołanie się do bliżej nieznannej tabeli kursów sporządzanej na wewnętrzne potrzeby przez bank narusza wskazany przepis. Szczególnie istotne jest to, że strona powodowa nie wiedziała i nie mogła wiedzieć, według jakiego kursu ostatecznie zostanie przeliczona jej rata, z każdym kolejnym miesiącem powodowie nie wiedzieli więc w praktyce ile wynosi rata, którą zobowiązani są uiszczyć. Naruszenie więc przez bank art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe jest oczywiste.

W myśl art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności - w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Odwołanie się do tabeli kursów sporządzanej na wewnętrzne potrzeby banku jest nieprecyzyjne, w związku z czym narusza wskazany przepis. Ze względu na wyeliminowanie abuzywnych klauzul waloryzacyjnych z umowy, sprzeczność umowy z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe tylko się pogłębia, albowiem brak jest wówczas jakiegokolwiek obiektywnego miernika, według którego można przeliczyć kurs walut. Powoduje to w efekcie nieważność całej umowy kredytowej – zgodnie z treścią art. 58 k.c. Konsekwencją powyższego jest, to, że strony są obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony. Powodowie są tego świadomi, podobnie jak innych ewentualnych konsekwencji ustalenia nieważności umowy, co oświadczyli na rozprawie w dniu 26 maja 2022 r. (k. 144 akt).

Dodać ponadto trzeba, że umowę należy ocenić jako sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami także i z tej przyczyny, że nawet, gdyby za rzeczywistą przyczynę wytoczenia powództwa uznać nie tyle skutki tzw. spreadu, co sam fakt znacznego wzrostu kursu franka szwajcarskiego. W dniu zawarcia umowy powodowie obejmowali swoją świadomością możliwość kilkuprocentowej zwwyżki i jej skutki. Taka świadomość ryzyka nie obejmuje, w ocenie Sądu, świadomego ryzyka uwolnienia kursu waluty przez kraj emisji i w efekcie zwwyżki kursu o 100%. To na pracownikach banku, jako profesjonalistach, spoczywał obowiązek wyczerpującego wyjaśnienia konsumentowi skutków takich zdarzeń, istoty gwarantowania waluty przez kraj emisji i możliwych skutków jej uwolnienia, w celu uzyskania pełnego obrazu ryzyka i możliwości jego rozważenia. W ocenie Sądu nie stanowią dowodu na wypełnienie obowiązków informacyjnych oświadczenia powodów o świadomości ryzyka walutowego i zmienności kursu, gdyż były to dokumenty konieczne do podpisania, bez których nie doszłoby do zawarcia umowy a nadto z ich treści nie wynika dokładny zakres pouczenia, jakiego udzielono powodom. Ponadto, o sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego, w powiązaniu z powyższymi rozważaniami, świadczy także fakt, że w przypadku tak znacznego, niemożliwego do przewidzenia wzrostu kursu waluty, cały ciężar tego zdarzenia został przerzucony na kredytobiorców. Bank natomiast, który udzielił powodom kredytu następnie pozyskiwał do swojej dyspozycji z tytułu rat środki znacznie wyższe, niż zaangażował, w związku z niemal podwojonym kursem franka szwajcarskiego – tak dalece niewspółmierne do środków wydatkowanych i rozsądnych zysków, że skutek ten czyni ważność umowy niemożliwą do obrony.

W niniejszej umowie kredytu pozwany zawarł klauzule abuzywne. Pozwany już na etapie konstruowania wzorca umowy naruszył dobre obyczaje. Miał on pełną dowolność kształtowania wzorca umowy i mógł zawrzeć w nim

mechanizm ustalania kursu waluty obiektywny i sprawiedliwy. Taki, aby konsument mógł zweryfikować realną wartość kredytu i przede wszystkim rat, które będzie musiał zapłacić. Niewątpliwie pomogłoby to uzyskać powodowi pełny obraz ryzyka w przypadku zawarcia umowy kredytu w walucie obcej.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd doszedł do przekonania, że żądanie strony powodowej dotyczące ustalenia nieważności przedmiotowej umowy kredytowej jest zasadne. Uznając, że przywołane przez stronę powodową klauzule w rzeczywistości są abuzywne, bezskuteczne i nie wiążą powodów, umowa jako sprzeczna z przepisami prawa jest nieważna na podstawie art. 58 k.c., a bez wyeliminowanych postanowień jej wykonanie nie jest możliwe. Powodowie mają w tym interes prawny określony w treści art. 189 k.p.c. w ustaleniu tej nieważności albowiem takie ustalenie rozstrzyga ostatecznie o ich prawach i obowiązkach, które wynikają z istniejącego stosunku zobowiązaniowego. Ustalenie nieważności przedmiotowej umowy ma ten skutek, że strony nie są nią związane i od początku nie były. Są więc obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony umowy wzajemnej.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone okoliczności, Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. ustalił nieistnienie stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr (...) zawartej w dniu 13 grudnia 2007 r. pomiędzy powodami J. K. i R. K. a (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (punkt I wyroku).

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II wyroku z uwzględnieniem wyniku sprawy, którą pozwany przegrał w całości. Zgodnie z treścią art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty procesu, które poniosła powódka składa się opłata od pozwu – 1 000 zł oraz koszty zastępstwa procesowego – 10 800 zł. Z tego tytułu zasądzono od pozwanego na rzecz powodów kwotę 11 800 zł. Wskazać należy, że pełnomocnik powodów nie przedłożył stosownego dowodu uiszczenia przez powodów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, toteż Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała skutecznie poniesienia tychże kosztów poprzez potwierdzenie przelewu i w zasądzonych kosztach nie uwzględnił tejsze kwoty. Wysokość przyznanych powodowi kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. Nr 1804 ze zm.).

SSO Agnieszka Dutkiewicz

Z:

O..

Odpis wyroku z uzasadnieniem dor. pełn. pozwanego;

K.. 14 dni